
На основу члана 42. став 1. тачка 2. подтачка 10) Статута Привредне коморе Србије ("Службени гласник РС" број 39/2016), Скупштина Привредне коморе Србије, на седници одржаној 14. децембра 2018. године, доноси

ПОСЕБНЕ УЗАНСЕ У ПОСЛОВАЊУ ШПЕДИТЕРСКИХ ДРУШТАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

I. ВАЖЕЊЕ ПОСЕБНИХ УЗАНСИ

Члан 1.

Посебне узансе у пословању шпедитерских друштава у Републици Србији (у даљем тексту: Посебне узансе) примењују се на све послове организације отпреме и/или допреме робе коришћењем свих транспортних путева и видова транспорта и остале послове који су у вези са тим, а које у границама својих овлашћења по уговору, договору, налогу или у циљу заштите интереса пословног партнера обавља привредни субјекат који има регистровану пословну делатност на територији Републике Србије (у даљем тексту: **Шпедитер**).

Сматраће се да су се уговорне стране споразумеле о примени Посебних узанси ако су уговориле њихову примену или уколико је **Шпедитер** указао свом **Налогодавцу** и свим другим учесницима током реализације конкретног посла да послује у складу са њима, а **Налогодавац** или друга лица су се пре почетка реализације конкретног посла изричито сагласили са њиховом применом.

Уколико не постоји уговор у писаној форми, а странке су уговориле примену Посебних узанси или се на други начин сагласиле са њиховом применом, одговорност шпедитера може да буде само у границама утврђеним Посебним узансама.

Члан 2.

Шпедитер приликом реализације послова везаних за организацију транспорта робе може закључити уговоре или споразуме:

1. у своје име, али за рачун **Налогодавца**
2. у име и за рачун **Налогодавца**
3. у своје име и за свој рачун

Налогодавац се обавезује да за обављени посао **Шпедитеру** исплати накнаду утврђену у складу са чланом 39. став 2. ових Посебних узанси.

II. ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА

Члан 3.

„Шпедитерске услуге“ подразумевају се све услуге које се односе на организацију отпреме и/или допреме робе коришћењем свих врста транспортних путева и видова транспорта, као и остале послове који су у вези са тим, а то су услуге које се тичу:

- транспорта,
- консолидације/деконсолидације,
- складиштења,
- манипулације робом,
- додатних услуга (комисионирање, узорковање, паковање, мерење, етикетирање и сл.),
- дистрибуција робе,
- царинског заступања,
- консултантских услуга,
- осигурања робе у транспорту,
- плаћања царинских и других дажбина или обезбеђивање докумената везаних за транспорт робе.

„Шпедитерско друштво“ је привредни субјект који има регистровану пословну делатност на територији Републике Србије и обавља послове организације отпреме и/или допреме робе коришћењем свих транспортних путева и видова транспорта и остале послове који су у вези са тим.

„Шпедитер“ је правно лице које **Налогодавцу** пружа логистичке услуге у области транспорта, складиштења и дистрибуције робе, као и царинског заступања, односно посредовања у име **Налогодавца** пред надлежним државним органима.

„**Возар**“ је предузетник или правно лице која обавља превоз робе својим транспортним средствима (извршни возар) и свака особа која преузима обавезе и одговорности возара као резултат договореног, писаног или прећутног преузимања такве обавезе (уговорни возар).

„**Налогодавац**“ је физичко или правно лице која има права или обавезе по уговору или договору о пружању шпедитерских услуга закљученим са **Шпедитером** или које су резултат деловања **Шпедитера** у вези са таквим услугама.

„**Роба**“ је свако добро које укључује и живе животиње као и контејнере, палете или сличан прибор, транспортни суд или паковање, које не обезбеђује **Шпедитер**.

„**СПВ**“ значи Специјално право вучења како је дефинисао Међународни монетарни фонд.

„**Важећи закон**“ је сваки домицилни закон чије се одредбе не могу изузети из уговора.

„**Писана комуникација**“ укључује писмени допис, и-мејл, телеграм, телефакс или било које друго

средство електронске комуникације, а које имају идентитет пошиљаоца.

“Вредносне пошиљке” подразумевају злато, сребро, ковани или папирни новац, хартије од вредности, драго камење, накит, антиквитете, слике, уметничка дела и слична роба велике вредности.

“Опасна роба” означава робу која је званично класификована као опасна, као и робу која може постати опасна према важећим УН конвенцијама и класификацији.

III. ПОНУДА

Члан 4.

Понуда **Шпедитера** обухвата само оне послове који су у њој изричито наведени.

Понуда важи само до рока одређеног за њено прихватање.

Члан 5.

Понуда у облику једне укупне своте (комплетан форфетни став) за све фазе транспортног процеса робе и услуге заступања, која поред осталог, садржи возарину, трошкове царинског заступања, складишнину и друге сличне издатке, важи према околностима који су постојали у тренутку формирања понуде.

Трошкове који нису обухваћени форфетним ставовима **Налогодавац** ће посебно надокнадити **Шпедитеру**.

Налогодавац не може преносити прихваћене форфетне ставове на трећа лица без писаног пристанка **Шпедитера**.

IV. НАЧИН ТРАНСПОРТА И ПРЕВОЗНИ ПУТ

Члан 6.

Шпедитер ће обављати, односно реализовати своје услуге према писаним инструкцијама **Налогодавца**, осим ако није другачије договорено.

Уколико инструкције садрже нетачне податке, ако су непотпуне или нису у складу са уговором, **Шпедитер** може поступати у складу са добрим пословним обичајима и добром праксом на ризик и трошак **Налогодавца**.

Шпедитер може, без обавештавања **Налогодавца**, уговорити превоз робе на палуби или испод палубе брода и изабрати или заменити превозно средство, релацију и поступак приликом манипулације, смештаја, складиштења и превоза робе, осим ако није другачије договорено.

V. НАЛОГ – ДИСПОЗИЦИЈА

Члан 7.

Отпрему робе, као и послове у вези са отпремом робе **Шпедитер** врши на основу налога (диспозиције) **Налогодавца**.

Налог (диспозиција) треба да садржи све потребне податке о роби и њеним особинама, као и тачна упутства у погледу њене отпреме и извршења послова у вези са отпремом, као и друге податке који су потребни за правилно и благовремено извршавање датог налога.

Члан 8.

Налогодавац је дужан да обавести **Шпедитера** о особинама робе услед којих може бити угрожена сигурност, односно безбедност лица или добара која долазе у додир са том робом или нанета штета лицима и добрима која долазе у додир са том робом.

Када се у пошиљци налазе драгоцености, хартије од вредности или друге скупоцене ствари, **Налогодавац** је дужан да о томе обавести **Шпедитера** писаним путем и саопшти му њихову вредност пре предаје робе ради отпреме.

Процену и одлуку о томе да ли је пошиљка и колико скупоцена односно драгоценена, у смислу одредбе претходног става овог члана и потребе обавештавања **Шпедитера** ради посебног опреза при манипулацији, додатном осигурању или обезбеђењу, доноси **Налогодавац** и за донету одлуку је једини одговоран.

Члан 9.

Шпедитер је по правилу дужан да се придржава инструкција из налога (диспозиције) **Налогодавца**, под условима који су наведени у Посебним узансама, прописима и/или у складу са околностима случаја.

Налогодавац је у обавези да о намери да пренесе своја права из уговора са **Шпедитером** на трећа лица писаним путем обавести **Шпедитера** пре њиховог фактичког преноса.

Уколико **Налогодавац** изврши пренос права на треће лице без претходног обавештавања, **Шпедитер** је одговоран према лицу на кога су пренета права, у границама својих обавеза према своме **Налогодавцу** и то од момента пријема обавештења о извршеном преносу права.

Члан 10.

Када је **Шпедитеру** дат налог (диспозиција) од стране **Налогодавца**, сматра се да му је дато и овлашћење за плаћање возарина, накнада, дажбина и других трошкова.

Налогодавац ће **Шпедитеру** благовремено ставити на располагање потребна средства за плаћање трошкова из става 1. овог члана.

У противном евентуалне повећане трошкове и последице пропуштања чињења сносиће искључиво **Налогодавац**.

Уколико **Налогодавац** упути **Шпедитера** или се тако уговором предвиди, да се за средства из става 2. овог члана обрати пословном партнеру **Налогодавца**, **Налогодавац** је дужан да претходно на то обавезе свог пословног партнера.

У случајевима из става 4. овог члана, **Шпедитер** врши наплату на трошак и ризик **Налогодавца**. На тај начин **Налогодавац** остаје у обавези плаћања према **Шпедитеру** уколико из разлога који су ван његовог домаћаја не успе да наплати трошкове од пословног партнера **Налогодавца**.

Члан 11.

Налог (диспозиција) по правилу се даје писаним путем.

Налог дат усмено, телефоном или на сличан начин треба бити потврђен писаним налогом, по могућности истог, али најкасније следећег радног дана до истека радног времена **Шпедитера**.

Ако је налог дат усмено, телефоном или на сличан начин (нпр. преко друштвених мрежа), а није накнадно потврђен писаним налогом у смислу претходног става, искључује се одговорност **Шпедитера** за настанак евентуалних штетних последица.

Кад је налог очито непотпун, нејасан или противуречан **Шпедитер** је дужан да благовремено затражи од **Налогодавца** потребна разјашњења.

Ако је **Шпедитер** према околностима случаја у немогућности да прибави потребно разјашњење, а случај не трпи одлагање, дужан је да поступи са пажњом доброг привредника, штитећи интересе **Налогодавца** с тим да га о свом поступању чим је могуће пре обавести.

Члан 12.

Налогодавац сноси све последице настале услед погрешне, непотпуне, нејасне, противуречне или прекасно дате диспозиције.

Члан 13.

Налогодавац благовремено предаје **Шпедитеру** сва документа потребна за извршење налога (диспозиције).

Сматраће се да **Налогодавац** није благовремено предао документа **Шпедитеру** и у оним случајевима кад његов пословни партнер није **Шпедитеру** благовремено доставио таква документа.

Шпедитер не одговара за неисправности документа.

Све последице проистекле из неисправности докумената или њихове неблаговремене предаје **Шпедитеру** сноси искључиво **Налогодавац**.

Шпедитер није дужан да преда, односно преузме робу уз давање гаранције.

Члан 14.

Шпедитер који извршава налог (диспозицију) у погледу наплате **Налогодавчевог** потраживања од примаоца робе не испитује основаност налога нити преузима јемство.

Ако прималац одбије да преузме робу **Шпедитер** је дужан да о томе обавести **Налогодавца** и истовремено предузме потребне мере за њено очување до добијања накнадног налога за даље поступање са робом.

Налогодавац је дужан да исплати **Шпедитеру** посебну накнаду за све услуге из претходних ставова овог члана, као и све трошкове у вези са наплатом потраживања.

Члан 15.

Уколико **Налогодавац** измени налог (диспозицију), чије је извршење већ започело, **Шпедитер** ће поступити по измењеном налогу (диспозицији) уколико је то могуће, при чему не сноси одговорност за последице изазване изменом налога (диспозиције).

Члан 16.

Кад **Налогодавац** повуче дату диспозицију, дужан је да исплати **Шпедитеру** накнаду за већ учињене услуге, као и накнаду за проузроковане трошкове укључујући и трошкове које је **Шпедитер** имао у припреми и предрадњама за извршење датог налога.

VI. ПРИХВАТ И ПРЕДАЈА РОБЕ

Члан 17.

Сматра се да је **Шпедитер** примио робу када је исту преузео ради извршења налога.

Сматра се да је предајом робе возару извршена предаја исте.

Шпедитер може извршити превоз у целисти или делимично, уколико није другачије договорено.

Ако је **Шпедитер** извршио превоз има сва права и обавезе возара.

У случају из става 4. овог члана **Шпедитер** је дужан да обавештава **Налогодавца** о главним фазама транспорта његове пошиљке, уколико је то писани захтев **Налогодавца**.

Члан 18.

Ако је **Налогодавац** закључио уговор за превоз робе морем или реком (унутрашњим пловним путем), обавезан је да уговори и услове укрцаја и/или искрцаја уобичајене у уговореним лукама.

Налогодавац сноси трошкове настале због тога што лучки оператер или бродар није испуњавао услове искрцаја и/или укрцаја уобичајене у луци.

Налогодавац сноси трошкове који су настали услед закрчења луке, пристаништа, ранжирних и сабирних станица и других саобраћајних пунктова, недостатака складишног простора, недостатака превозних средстава, чекања брода у луци и других превозних средстава у пристаништима и железничким станицама, прековременог продуженог рада, чекања у празничне и остале нерадне дане и прекида рада услед невремена и/или осталих разлога више силе – **Force Majeure**.

Под вишом силом подразумевају се све будуће околности које могу настати, на које уговорне стране не могу утицати, а које чине испуњење уговорних обавеза трајно или привремено немогућим. Вишом силом се могу сматрати елементарне непогоде као што су земљотреси, поплаве, лавине, цунами, ветрови велике снаге и сл. Исто тако карактер више силе могу имати и друштвене појаве као што су ратови, промена друштвених система, забрана увоза, извоза или промета одређених добара, забрана кретања на појединим транспортним путевима насталих после почетка реализације посла, промена важећих прописа насталих после почетка реализације посла и сл.

Члан 19.

Ако у било ком тренутку на рад **Шпедитера** утичу или могу да утичу неке сметње или ризици било које врсте, укључујући и природу и својства робе, који не настају због кривице или пропуста **Шпедитера** и који се не могу избећи разумним поступањима, **Шпедитер** може да одустане од превоза робе према односном уговору и, где је разумно могуће, учинити робу или део робе доступном **Налогодавцу** на месту које **Шпедитер** сматра сигурним и погодним, као и где ће испорука моћи бити извршена, а одговорност **Шпедитера** у вези ове робе престати.

У сваком том случају, **Шпедитер** има право на накнаду према уговору, а **Налогодавац** ће платити све додатне трошкове који настану услед околности наведених у претходном ставу овог члана.

Члан 20.

Шпедитер не одговара за садржину и тачност обавештења бродара, као и његовог агента у погледу кретања и доласка брода, а такође ни за обавештења осталих возара.

Шпедитер је дужан да контролише податке у вези са пословима који се обављају на броду приликом укрцаја или искрцаја робе, а нарочито податке у погледу обрачуна утрошеног времена за укрцај или искрцај.

Члан 21.

Дангубе транспортних средстава за пошиљке код којих је **Шпедитер** по транспортним документима прималац, а које нису настале доказаном кривицом **Шпедитера**, сноси **Налогодавац** с правом регреса према трећим лицима која су одговорна за дангубу.

VII. ТРАНСПОРТНА И ПРОПРАТНА ДОКУМЕНТА

Члан 22.

У погледу докумената потребних за транспорт робе **Шпедитер** се може послужити постојећим типским обрасцима који су уобичајени за поједине врсте транспорта. Уколико у овим обрасцима постоје клаузуле којима се умањује или искључује одговорност возара, а настане штетна последица, **Шпедитер** ни у ком случају не може бити одговоран.

Кад **Налогодавац** жели да искључи неке уобичајене клаузуле у превозним документима, он је у обавези да то изричито, писменим путем благовремено саопшти **Шпедитеру**.

Шпедитер је дужан да упозори **Налогодавца** ако услед искључења или додавања клаузула у транспортним документима могу очигледно настати штетне последице.

Члан 23.

Шпедитер није у обавези да испитује правоваљаност овлашћења доносиоца пропратних докумената, као ни потписника налога (диспозиције).

Шпедитер по примљеном налогу (диспозицији) не испитује да ли постоје законске или друге сметње за отпрему ствари, те да ли постоје увозна, извозна или транзитна ограничења и томе слично.

Евентуални трошкови настали због мањкавости наведених у претходним ставовима овог члана иду на терет **Налогодавца**.

VIII. ИНСТРАДАЦИЈА

Члан 24.

Кад диспозиција не садржи налог о превозном путу, превозном средству и начину на који треба робу отпремити, допремити или транзитирати до одредишног места, **Шпедитер** је овлашћен да одабере, односно комбинује могућности превоза, за које оцени да су најповољнији за **Налогодавца**.

Члан 25.

Кад се роба отпрема железницом, а **Налогодавац** је назначио само пребивалиште примаоца, без ознаке упутне станице, **Шпедитер** ће уколико није у могућности да благовремено прибави од **Налогодавца** потребна разјашњења, пошиљку упутити на ону станицу за коју оцени да је најповољнија за **Налогодавца**.

У случају из претходног става **Шпедитер** не одговара за избор станице.

Члан 26.

Шпедитер може појединачне пошиљке отпремити и у збирном транспорту, ако није примио другачији налог од **Налогодавца**.

О преузимању и/или отпреми робе **Шпедитер** је, ако то **Налогодавац** захтева, дужан да изда уобичајену шпедитерску потврду.

Члан 27.

Налогодавац ће у продајном уговору, а у складу са условима испоруке из тог уговора, обавезати свог партнера да се у погледу транспорта робе придржава упутстава која му буде давао овлашћени **Шпедитер**.

IX. ПРИСПЕЋЕ ОШТЕЋЕНЕ ПОШИЉКЕ, ПОСТУПАК И ПРОЦЕНА НАДОКНАДЕ ШТЕТЕ

Члан 28.

Ако пошиљка стигне на одредиште видљиво оштећена или са видљивим колетарним мањком **Шпедитер** је дужан уколико заступа примаоца да без одлагања обавести **Налогодавца** о мањку и/или оштећењу, као и о свим догађањима и околностима значајним за **Налогодавца**, те предузети све потребне мере ради очувања његових регресних права према трећим лицима.

Приликом утврђивања висине штете или мањка робе, њена вредност одређује се према актуелној цени робе или уколико таква цена не постоји, према важећој тржишној цени или уколико ни једна ни друга цена нису одређене, у обзир се узима номинална вредност робе исте врсте и квалитета.

Члан 29.

Ако **Шпедитер** сматра да у интересу **Налогодавца** треба предузети одређене радње, а не може претходно прибавити његово упутство или сагласност, овлашћен је да изврши те радње за рачун и на ризик **Налогодавца**.

Кад **Шпедитер** на неком претоварном месту заступа и пошиљаоца и примаоца дужан је са пажњом доброг привредника штитити интересе и једног и другог, обавештавајући их о свом раду.

Члан 30.

У случају Генералне хаварије (*Енг. – General average*) Шпедитер је дужан да чим пре обавестити **Налогодавца** о чињеницама за које је сазнао, а које се односе на његову робу.

Х. РОКОВИ

Члан 31.

Шпедитер је одговоран за рок отпреме или испоруке, само ако се на то изричито обавезао, па и онда у границама одговорности возара и других учесника у транспорту робе које ангажује у ту сврху.

Члан 32.

Шпедитер је дужан да у месту претовара робе поступа савесно и пажљиво, како би се претовар обавио на најповољнији начин по робу.

Шпедитер не одговара за сметње и закашњења у претовару робе које су последица пропуста превозника, претоварних и других организација или разлога више силе.

Шпедитер не одговара за неблаговремено постављање превозних средстава од стране возара, те за неблаговремено приспеће ствари услед застоја у саобраћају и других сметњи.

ХИ. ПРЕГЛЕД ПАКОВАЊА

Члан 33.

Налогодавац, односно његов партнер-испоручилац дужан је да робу пакује према њеној природи и обележјима, те према потребама превозног пута и превозног средства.

Шпедитер не одговара за последице које би настале ако се **Налогодавац**, односно његов партнер не придржавају одредаба продајног уговора којим су дефинисане врсте и начини паковања робе.

Ако **Шпедитер** уочи да роба није запакована, обележена или није спремна за превоз на исправан начин, дужан је да упозори **Налогодавца** на све уочене недостатке и да предузме даље кораке и поступке према његовом писаном налогу. Уколико се ради о транспорту опасне робе **Шпедитер** је дужан да писмено упозори **Налогодавца** да испоручилац или он предузме прописане одговарајуће заштитне мере.

ХИИ. УЗОРКОВАЊЕ, КВАНТИТАТИВНА И КВАЛИТАТИВНА КОНТРОЛА

Члан 34.

Ако другачије није договорено **Шпедитер** преузима генерални терет само по броју комада, а робу у расутом стању према налогу **Налогодавца** или према транспортним документима, без одговорности за тежину, садржај, односно природу робе. Вагање, мерење и бројање ствари и колета врши се искључиво према писаном налогу **Налогодавца** или у случају очитог оштећења и мањка робе, уз наплату трошкова и додатних накнада.

Шпедитер може узорковати робу, радити квантитативну и квалитативну контролу робе самостално или ангажовањем организација и агенција које су специјализоване за те послове. Ангажовање контролних кућа иде на терет и трошак **Налогодавца**.

Члан 35.

Шпедитер узима и отпрема узорке према писаном или усменом налогу (диспозицији) **Налогодавца**. Трошкове узимања узорака, отпреме и додатних накнада сноси **Налогодавац**.

Шпедитер је одговоран само за узимање узорака из партије робе која му је назначена.

Члан 36.

Квалитативна контрола врши се искључиво према писаном налогу **Налогодавца**.

Уколико не поседује сопствене капацитете за утврђивање квалитета робе **Шпедитер** је дужан да у договору са **Налогодавцем** ангажује контролну кућу.

Уколико **Налогодавац** нема уговор са одређеном контролном кућом **Шпедитер** може **Налогодавцу** да предложи контролну кућу са којом има добру пословну сарадњу или за коју сматра да је најадекватнија за извршење датог посла. **Налогодавац** има обавезу да писаним налогом потврди ангажовање предложене контролне куће.

ХИИИ. ЦАРИНСКО ЗАСТУПАЊЕ

Члан 37.

Давањем налога (диспозиције) **Шпедитеру** за транспорт робе од стране **Налогодавца** не сматра се да је истовремено дат и налог за царињење, осим ако није изричито другачије уговорено.

У поступку царињења ствари **Шпедитер** наступа у име и за рачун **Налогодавца**.

Шпедитер подноси царинску декларацију на основу података и докумената добијених од **Налогодавца**, односно његовог пословног партнера који су одговорни за њихову исправност.

Шпедитер не сноси одговорност, уколико се подаци не слажу са стварним стањем.

У случају из става 4. овог члана **Налогодавац** је дужан да надокнади **Шпедитеру** проузроковану штету насталу повећањем царинских и других дажбина, као и запрећеним казнама надлежних државних органа.

За обављање послова царинског заступања **Шпедитер** има право на посебну накнаду.

Налог за царињење ствари не садржи обавезу **Шпедитера** да плати царинске дажбине за рачун **Налогодавца**. Плаћање царинских и других дажбина је искључиво предмет уговора или договора између **Налогодавца** и **Шпедитера**.

Шпедитер може дати своју царинску гаранцију са одложеним роком плаћања царинских и других дажбина само по писаном налогу (диспозицији) **Налогодавца** или ако је тако предвиђено уговором о пословно-техничкој сарадњи.

Налогодавац се обавезује да ће све царинске и других дажбине измирити унутар законски предвиђеног рока трајања гаранције, а за било које кашњење сматраће се одговорним и у обавези је да надокнади сву штету **Шпедитеру** укључујући како затезне камате, тако и протесте гаранције код пословних банака **Шпедитера**.

Шпедитер одређује место царињења када оно у диспозицији **Налогодавца** није одређено или је условљено прописима, расписима и уредбама надлежних царинских органа.

XIV. ОСИГУРАЊЕ РОБЕ У ТРАНСПОРТУ

Члан 38.

Шпедитер осигурава робу у транспорту по изричитом налогу (диспозицији) **Налогодавца** за сваку појединачну отпрему или ако је тако договорено на тзв. Лист покрића (*Eng. Cover note*). Уношење вредности пошиљке у диспозицији није довољна сама по себи да би се сматрала налогом за осигурање. Осигурањем једне пошиљке не настаје обавеза **Шпедитера** да осигурава све касније пошиљке. Приликом давања налога за осигурање робе у транспорту **Налогодавац** има изричиту обавезу да наведе осигурану суму, као и ризике против којих осигурава робу током транспортног процеса.

Кад налог за осигурање не садржи посебне ризике које треба покрити осигурањем, **Шпедитер** је дужан покрити само основне транспортне ризике.

Ако **Налогодавац** није дао налог за осигурање или је дао налог за делимично покриће ризика, штетне последице које би услед тога настале падају искључиво на терет **Налогодавца**.

Сва закључена осигурања подлежу уобичајеним изузецима и условима полиса осигуравајућих друштава или заступника осигурања који преузима ризик.

XV. НАКНАДА ЗА УСЛУГЕ И НАКНАДА ТРОШКОВА

Члан 39.

Шпедитер има право на накнаду за своје услуге, као и накнаду својих трошкова.

Накнада се утврђује уговором, а ако накнада није уговорена, плаћа се накнада одређена тарифом или неким другим општим актом, а у недостатку овога, накнаду одређује суд.

Налогодавац остаје у обавези према **Шпедитеру** и када га упуту да своје накнаде и трошкове наплати од трећих лица које **Налогодавац** именује.

Шпедитер за своје услуге извршене иностраном **Налогодавцу** има право на накнаду за своје услуге и накнаду свих трошкова у валути земље у којој налогодавац има своје седиште (уколико је валута те земље на списку валута Народне банке Србије) или према договору у некој другој изабраној валути.

Када **Шпедитер** пре истека прописаног рока по међународним конвенцијама и позитивним прописима добије образложено задужење за разлику између претходно обрачунатих и стварних трошкова, **Шпедитер** има право на надокнаду таквих трошкова.

Забрана и друге мере не утичу на права **Шпедитера** према **Налогодавцу**, па му и у оваквим случајевима сва његова права на накнаду остају непромењена.

Рачун који је издао **Шпедитер**, ако није другачије уговорено или договорено, доспева на наплату у складу са роком плаћања исказаном на рачуну. Приговор на рачун може се поднети у року од пет (5) радних дана од дана његовог пријема код **Налогодавца**.

Рачун може бити послат и електронском поштом, а време за приговор од пет (5) радних дана тече од датума његовог слања електронском поштом или пет (5) радних дана од његовог пријема код **Налогодавца**, уколико је тако договорено.

Кад се приговором оспорава само део износа из рачуна, неспорни део мора бити плаћен у унутар рока од осам (8) календарских дана од дана пријема рачуна.

Када **Шпедитер** у извршењу налога унапред уложи сопствена средства има право на посебну провизију за сва ангажована средства, чија се висина утврђује тарифом или понудом, односно посебним уговором са **Налогодавцем**.

Када је уговором о услугама шпедиције одређена једна укупна свота (комплетан форфетни став за све фазе логистике) за извршење целокупног налога, она обухвата комплетну накнаду за све услуге, као и надокнаду свих осталих трошкова насталих током извршења договорене услуге.

ХВИ. ОДГОВОРНОСТ ШПЕДИТЕРА

Члан 40.

Шпедитер је дужан да у свакој прилици поступи како то захтевају интереси **Налогодавца** и то с пажњом доброг привредника.

Одговорност **Шпедитера** је строго ограничена на евентуални физички губитак или оштећење пошиљке. Све друге врсте губитака или оштећења искључују се, а то се нарочито односи на губитак зараде, прихода, камата, будућих послова, додатних плаћања (роуалиту) било да је такав губитак или штета посебна или индиректна.

Шпедитер је одговоран ако пропусти да уложи одговарајући труд и не предузме оптимално расположиве мере у пружању шпедитерских услуга. У том случају **Налогодавац** има право на надокнаду штете на роби.

Шпедитер није одговоран за дела или пропусте трећих страна, као што су возари, складиштари, лучки оператери и други шпедитери, и други не наведени, осим ако сам шпедитер није показао потребну пажњу у избору, давању инструкција или надзору тих трећих лица.

У осталим случајевима **Шпедитер Налогодавцу** одговара за избор возара, те за избор других лица са којима је у извршењу налога закључио уговор (транспорт, претовар, складиштење робе, царинско посредовање и сл.), али не одговара и за њихов рад. У случају евентуалне штете настале радом других лица, **Шпедитер** је дужан да предузме све потребне мере ради осигурања **Налогодавчевог** права на праведну накнаду штете.

Шпедитер који извршење целокупног налога повери другом **Шпедитеру** уместо да га сам изврши, одговара за његов рад.

Ако **Шпедитер** обавља сам и друге послове обухваћене налогом, обичајима или Посебним узансама, има права и обавезе које произилазе из такве врсте послова.

Ако налог садржи изричито или прећутно овлашћење **Шпедитеру** да повери извршење налога другом **Шпедитеру** или ако је то очигледно у интересу **Налогодавца**, **Шпедитер** одговара само за његов избор, осим у случају ако је преузео одговорност и за његов рад.

Шпедитер одговара за број комада, као и за ознаке колета, само уколико су видљиве. **Шпедитер** не одговара за тежину, кубатуру, квалитет, садржај и вредност ствари.

Сматра се да је услуга **Шпедитера** исправно извршена, ако је пошиљка даље отпремљена у оном стању у којем је и примљена.

Шпедитер не одговара за штету насталу услед више силе или својства самих ствари.

Шпедитер не одговара за нетачно обрачунате возарине, као и царинске и друге јавне дажбине. **Шпедитер** је дужан да поднесе рекламацију само ако **Налогодавац** то изричито тражи. У том случају

Налогодавац је дужан да преда **Шпедитеру** транспортна, царинска и друга документа, потребна за подношење рекламације. **Шпедитер** је дужан да отпреми **Налогодавцу** документа у року од три дана по њиховом пријему.

Шпедитер може, уколико је то објективно могуће да по захтеву **Налогодавца** поднесе одштетни захтев и да води спор против лица са којима је закључио уговор у извршавању налога за шпедитерске услуге.

Сви трошкови таквог спора иду на трошак, рачун и ризик **Налогодавца**.

Члан 41.

Шпедитер је одговоран као налогодавац не само када он обавља превоз својим превозним средствима, већ и ако, издавањем сопствених транспортних докумената да усмену или прећутну сагласност да преузима одговорност возара (уговорни возар).

Шпедитер се неће сматрати одговорним као возар ако **Налогодавац** добије транспортни документ који је издала нека друга особа, а не **Шпедитер**, и ако у одређеном року не успе да оствари да **Шпедитер** буде одговоран као возар у сваком случају.

Код осталих услуга осим превоза робе, као што су складиштење, манипулација, паковање или дистрибуција робе, као и додатне услуге у вези са горе наведеним, **Шпедитер** ће бити одговоран као налогодавац:

- када он врши те услуге користећи сопствене просторије или раднике и
- ако је усмено или прећутно преузео одговорност као **Налогодавац**.

Члан 42.

Шпедитер ни у ком случају неће бити одговоран за:

- Робу велике вредности или опасну робу, осим у случају ако је та роба декларисана **Шпедитеру** као таква у време закључења уговора,
- Губитак настао због кашњења испоруке, осим ако другачије није договорено у писаној форми,
- Индиректан губитак или губитак који је његова последица као што је, између осталог, губитак профита и губитак тржишта.

XVII. РЕКЛАМАЦИЈЕ, ЗАХТЕВИ И ТУЖБЕ НАЛОГОДАВЦА, РОКОВИ

Члан 43.

Када је у питању рекламација на преузету количину робе и уколико одговорна особа **Налогодавца** која је овлашћена да прими робу која му је предата не уручи **Шпедитеру** у писаној форми обавештење о

губитку или оштећењу робе са тачно назначеном општом природом таквог губитка или оштећења, односно Записник или Одштетни захтев, сматраће се да је роба испоручена по правилном редоследу и у добром стању.

Тамо где тај губитак или оштећење нису очигледни, исти принцип ће бити примењен уколико писано обавештење није уручено унутар седам (7) радних дана од дана када је роба предата особи овлашћеној да је преузме.

Уз такав Записник о губитку или оштећењу робе **Налогодавац** је дужан да приложи и Записнике надлежних државних органа, као и званичне Записнике од стране возара који је превезао ту робу.

Члан 44.

Сваки одштетни захтев који **Налогодавац** упути **Шпедитеру** у вези било које услуге пружене **Налогодавцу** или коју је **Шпедитер** преузео да обави, мора бити у писаној форми и уручен **Шпедитеру** унутар четрнаест (14) радних дана од датума када је **Налогодавац** постао или требало да постане свестан догађаја или случаја на основу кога тражи одштету.

Сваки захтев који се не напише и не пошаље као што је наведено у претходном ставу овог члана сматраће се неважећим и потпуно неприхватљивим, осим када **Налогодавац** може да докаже да је било немогуће да испоштује овај рок, као и да је написао захтев чим је био у разумној могућности да то уради.

Члан 45.

Шпедитер ће, осим уколико није другачије договорено, бити ослобођен сваке одговорности према **Налогодавцу** по овим Посебним узансама осим уколико се захтев или тужба не поднесе у року од шест (6) месеци после испоруке робе, или до датума када неиспоручење робе даје право примаоцу да сматра робу изгубљеном.

Што се тиче свих других губитака, осим губитка или оштећења робе, период од шест (6) месеци се рачуна од дана када је **Шпедитер** пропустио да одговори на захтев.

XVIII. ОДГОВОРНОСТ НАЛОГОДАВЦА

Члан 46.

Када **Шпедитер**, у случају непредвиђених околности поступа у најбољем интересу **Налогодавца**, додатне трошкове сноси **Налогодавац**.

Цео износ који **Шпедитер** потражује **Налогодавац** треба да уплати без икаквих попушта или одлагања, било да је у питању надокнада на основу захтева, контра-захтева или поравнања.

Члан 47.

Налогодавац је дужан да **Шпедитеру** гарантује тачност свих података о роби који се односе на врсте, количине, врсте паковања, специфичности које су везане за транспорт или складиштење, евентуалне степене опасности, итд. Ови подаци, такође се односе и на вредност робе, као и на све евентуалне забране промета или транспорта те робе.

Сматраће се да је **Налогодавац** загарантовао тачност **Шпедитеру** оног тренутка када је **Шпедитер** преузео робу. **Налогодавац** је дужан да предочи **Шпедитеру** све појединости које се односе на општу природу робе, њену маркацију, број, тежину, запремину, као и количину. Такође је у обавези да нагласи да је роба опасног карактера, уколико јесте и у том случају дужан је да **Шпедитеру** достави све податке о опасности као што је УН број, класа опасности, МСДС, као и друге прописане и уобичајене податке потребне за безбедан транспорт опасне робе.

Члан 48.

Налогодавац ће бити потпуно одговоран **Шпедитеру** за сваки губитак или штету, као и трошкове и издатке који произилазе из нетачних и непотпуних информација или инструкција или услед преузимања робе од стране **Налогодавца** или било којег другог правног и физичког лица која обавља посао у његово име, или било које друге особе којој **Шпедитер** може постати одговоран. Ово се такође односи и на робу која је изазвала смрт или личне повреде, оштећење имовине, загађење животне средине или било коју другу врсту губитка.

Члан 49.

Налогодавац нема право на потраживања према **Шпедитеру** уколико је везано за губитак или оштећење робе које је изазвано проглашењем „Генералне хаварије“ (енг. „General average“) и има обавезу да обезбеди **Шпедитеру** сигурност коју он може захтевати у вези са тим.

Члан 50.

Уколико је уговором или усменим договором, усаглашено девизно плаћање у званичним валутама које признаје Народна банка Србије (наведеним у понуди), плаћање увек мора бити у укупном износу исказаном на рачуну на терет **Налогодавца** без умањења банкарских трошкова.

ХИХ. ОБАВЕЗА ОСЛОБАЂАЊА ОДГОВОРНОСТИ ШПЕДИТЕРА

Члан 51.

Налогодавац је у обавези да ослободи **Шпедитера** одговорности која превазилази и/или није у складу са одредбама утврђеним у поглављу **XVI Посебних узанси**.

XX. ЗАЛОГА И ЗАДРЖАВАЊЕ РОБЕ

Члан 52.

Ради осигурања наплате својих потраживања насталих у вези са уговором о шпедитеским услугама **Шпедитер** има право залогe и задржавања на роби предатој ради отпремања и у вези са отпремањем, све док је држи или док поседује исправу помоћу које може са таквом робом располагати.

Ради обезбеђења наплате својих потраживања насталих по основу пружања услуга складиштења робе, било да се ради о складиштењу царинске или робе која не подлеже царинењу, **Шпедитер** има право залогe на ускладиштеној роби, те уколико **Налогодавац** не измири у року доспелости своје обавезе настале по основу складиштења робе, **Шпедитер** ће га писаним путем позвати да своје обавезе измири и упозорити га да ће своје потраживање намирити продајом робе на јавној продаји, односно по тржишној или берзанској цени уколико роба има тржишну или безанску цену, уколико своје обавезе не измири у року од 8 дана од пријема упозорења.“

Кад је у извршењу шпедитерских услуга суделовао и други **Шпедитер**, он је дужан да се брине о наплати потраживања, те о остварењу права залогa претходних **Шпедитера**.

Ако други **Шпедитер** исплати потраживања претходног **Шпедитера** према **Налогодавцу**, та потраживања и **Шпедитерова** права залогe прелазе на њега. То исто бива ако други **Шпедитер** исплати потраживања возара.

Члан 53.

Кад је по диспозицији **Налогодавца** роба стављена на располагање трећем лицу или треба да се преда трећем лицу, **Шпедитер** се може користити правом залогe за потраживања према трећим лицима само ако је потраживање у вези са робом коју **Шпедитер** држи по поменутом основу.

XXI. ПРИМЕНА ПОСЕБНИХ УЗАНСИ

Члан 54.

Евентуалне тужбе против **Шпедитера** могу бити поднете пред месно надлежним судом према месту седишта **Шпедитера**, осим уколико није другачије уговорено.

Члан 55.

Ове Посебне узансе ће се примењивати у мери у којој нису у супротности са важећим законима и одредбама међународних конвенција.

XXII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 56.

Даном почетка примене ових Посебних узанси престају да важе Општи услови пословања међународних логистичара и шпедитера Србије објављени ("Службени гласник Републике Србије" бр. 105/2008).

Члан 57.

Ове Посебне узансе примењиваће се по истеку осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

02.01 Број:

14. децембар 2018. године

Милош Ненезић

Београд